

ВИКОРИСТАННЯ ВЧИТЕЛЯМИ ІНСТРУМЕНТІВ ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Іванюк І.В.

Україна, м. Київ, Інститут інформаційних технологій і засобів навчання
Національна Академія Педагогічних Наук України

Проблема створення умов та забезпечення організації дистанційного навчання школярів постала як в Україні, так і у всьому світі при запровадженні карантинних заходів у зв'язку з поширенням COVID-19 [1], [2].

Учені відділу компаративістики інформаційно-освітніх інновацій Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України у січні 2021р. провели дослідження серед 1463-х педагогічних працівників з різних областей країни шляхом онлайн-анкетування [3]. Передумовою для проведення даного опитування освітян було попереднє опитування, проведене навесні 2020 р., що висвітлювало проблеми та потреби вчителів у здійсненні дистанційного/змішаного навчання у закладах загальної середньої освіти під час впровадження першого карантину, спричиненого пандемією COVID-19 [4], [5]. Проведене онлайн опитування мало на меті реалізацію таких завдань: виявлення громадської думки педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти щодо проблем і потреб, що виникають під час здійснення дистанційного та змішаного навчання в умовах карантину; визначення ступеню готовності педагогічних працівників використовувати онлайн-інструменти та онлайн-ресурси під час здійснення дистанційного та змішаного навчання в умовах карантину; порівняння результатів опитування 2021 р. щодо використання онлайн-засобів та онлайн-ресурсів з результатами першого опитування навесні 2020 року; визначення рівня цифрової компетентності педагогічних працівників шляхом самооцінювання на основі «Рамки цифрової компетентності для

громадян»; надання відповідних рекомендацій зацікавленим сторонам на основі оцінки стану ситуації, що склалась під час карантину.

Важливо було дізнатись, які онлайн-ресурси слугують респондентам для підготовки до уроків, що саме з цих ресурсів є найбільш популярним і корисним для учнів та вчителів.

З'ясовано, що найбільше респонденти використовують такі цифрові інструменти для організації дистанційного навчання: Viber – 83%; Zoom – 58,7%; сайт навчального закладу – 58,7%; МійКлас – 20,7%; Padlet – 18,8%; Google Apps for Education - 15,1%; Skype - 14%; Telegram – 13,8%; Електронний щоденник – 11,7%; навчальна платформа навчального закладу - 10%; Jitsi Meet - 9,5%. Крім того, респонденти вказали на такі інструменти, як: Tik-Tok; Microsoft Teams; Cisco Webex; ClassDojo; Edmodo; Moodle; Twitter; WhatsApp. Однак, всі ці засоби не набрали більше 4% кожен.

Якщо порівняти результати двох опитувань 2020р. [4] та 2021р. [3] щодо використання цифрових інструментів для організації дистанційного навчання, можна побачити, що:

- найбільш популярним інструментом у вчителів залишається Viber (83%) і сайт навчального закладу (58,7%);
- збільшилась кількість користувачів Zoom (+30,2%), Padlet (+18,2), JitsiMeet (+8,8%); CiscoWebex (+3,3%); Edmodo (+3,2%);
- стали менше використовувати Google Apps for Education (30,4%), Skype (-23,7%), Telegram (-7,1%);
- приблизно на однаковому рівні продовжують використовувати МійКлас (+2,2%); Microsoft Teams (-0,7%); Електронний щоденник (+1,4%); ClassDojo (+1,6%);
- почали використовуватись нові інструменти, такі як Tik-Tok (+4%), Twitter (+4%).

Відповіді респондентів свідчать, що для проведення уроків педагогічні працівники використовують такі ресурси: На Урок – 74,4%; авторські уроки на каналі YouTube – 75,8%; Всеосвіта – 64,6%; Всеукраїнська школа онлайн –

38,7%; EdEra - 33,3%; Матеріали блогів вчителів – 28,4%; Відкриті онлайн-уроки – 27,2%; Learning.ua – 24,7%; Prometheus - 19,85%.

Менш популярними є: Classtime - 7,7%; Kahoot - 8,1%; відео уроки на ТРК «Ера» та місцевих телеканалах; відео уроки на ТРК «Київ» (5,3%); Цифрова освіта «Дія» (5,2%) та ін.

Серед іншого педагоги вказали: власні розробки, презентації, свої блоги, електронні підручники, власні посібники та матеріали для каналу YouTube. Ці ресурси не набрали більше 1-2% відповідей, що свідчить про низьку спроможність серед респондентів створювати власні освітні ресурси.

Якщо порівняти дані двох опитувань 2020р. [4] та 2021р. [3] щодо використання онлайн-ресурсів для організації дистанційного навчання, можна побачити, що:

- найбільш популярним інструментом у вчителів залишається вчителівські уроки на каналі YouTube (75,8%);
- збільшилась кількість користувачів Всеосвіта (+62,6%); На Урок (+31,7%); матеріали блогів вчителів (+26,4%); відкриті онлайн-уроки (+25,2%);
- стали менше використовувати онлайн курси МОН з підготовки до ЗНО (-27,3%); відео уроки на ТРК «Київ»(-17,5%); Prometheus (-12,7%); цифрова освіта «Дія» (-10,2%); EdEra (-9%); відео уроки на місцевих телеканалах (-6,5%);
- приблизно на однаковому рівні продовжують використовувати Classtime (+1,5%);
- почали використовуватись нові онлайн-ресурси, такі як Всеукраїнська школа онлайн (+38,7%), Learning.ua (+24,7%); Kahoot (+8,1%).

Отримані результати опитування освітян дають змогу зробити висновок, що сьогодні питання організації дистанційного та змішаного навчання залишається недостатньо вирішеним. Основними рушіями цього процесу є вчителі, що безпосередньо організовують таке навчання. Важливо створити та впровадити у кожному регіоні термінові короткотривалі курси з питань використання онлайн інструментів для здійснення дистанційного навчання (на

базі закладів ППО та інших установ, що проводять підвищення кваліфікації вчителів) та з питань розвитку цифрової компетентності відповідно до Рамки цифрової компетентності для вчителів (DigCompEdu).

Література

1. Reimers F., Schleicher A. A framework to guide an education response to the COVID-19 Pandemic of 2020. *OECD*. URL: https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=126_126988-t63lxosohs&title=A-framework-to-guide-an-education-response-to-the-Covid-19-Pandemic-of-2020
2. The Council of Europe. COVID-19 Response. 2020. URL: <https://www.coe.int/en/web/education/covid-19>
3. Іванюк І. В., Овчарук О. В. Аналітичний звіт. Результати онлайн опитування готовність і потреби вчителів щодо використання цифрових засобів та ІКТ в умовах карантину: 2021. Київ: ІТЗН НАПН України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/724564>
4. Іванюк І. В., Овчарук О. В. Результати онлайн опитування «Потреби учителів у підвищенні фахового рівня з питань використання цифрових засобів та ІКТ в умовах карантину»: аналітичні матеріали. Київ: ІТЗН НАПН України. *Вісник НАПН України*. Том 2, №1(2020). DOI: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-1-7-1>
5. Ivaniuk I., Ovcharuk O. The response of Ukrainian teachers to COVID-19: challenges and needs in the use of digital tools for distance learning. *Informational Technologies and Learning Tools*. 2020. Vol 77. №3. Pp. 282–291. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v77i3.3952>